

kelte ældre i en risikosituation – for at forebygge forværring i de helbredsmæssige og sociale relationer.

Det opsøgende arbejde – udført som hjemmebesøg over for ældregruppen – er kendetegnet ved at sætte tidligt ind. Men de situationer i de ældres liv, som man sætter tidligt ind i forhold til, varierer betydeligt. Overordnet set kan der være tale om at sætte tidligt ind – i forhold til den sociale aldringsproces og/eller i forhold til den helbredsmæssige aldringsproces. Disse to udgangspunkter er i vid udstrækning styrende for, hvornår, hvordan og hvorfor forsøgsprojekterne planlægger og gennemfører den forebyggende indsats.

Kan man se en virkning af det opsøgende og opfølgende forsøgsarbejde? Svaret er ja, da det kan konstateres, at de gamle får et bedre liv (livssituation). I Rødovreprojektet har man ydermere kunnet dokumentere, at de ældres levealder er blevet forlænget. Nogle virkninger er gældende på tværs af de enkelte forsøg, hvorimod andre virkninger kun er dokumenteret i et enkelt forsøg, men følgende erfaringer går igen:

- at forsøgsindsatsen har medført, at ensomheds- og isolationsfølelse er blevet mindre hos de ældre,
- at de ældre giver udtryk for en større grad af trykthed,
- at de ældre har opnået bedre indsigt i muligheder for bistand fra det offentlige,
- at der tages mere hensyn til de ældres egne ønsker, når der skal træffes valg om offentlige ydelser.

Selv om et forebyggende initiativ naturligvis koster penge, er resultaterne i nogle tilfælde så gunstige, at der kan blive tale om en økonomisk gevinst for den offentlige sektor. I to forsøgsprojekter (Rødovre og Skævinge) har man kunnet dokumentere økonomisk gevinst for det offentlige. I andre forsøg har man prøvet at undersøge det økonomiske nettoresultat for den offentlige sektor, men har ikke været i stand til at påvise en økonomisk gevinst på kort sigt. I de øvrige forsøg har man ikke undersøgt de økonomiske konsekvenser. For nogle forsøgsprojekters vedkommende sker dette ud fra en

vurdering af, at det er vanskeligt at opgøre de økonomiske konsekvenser, da virkningen sandsynligvis først viser sig på lang sigt. Udgiften til disse initiativer er imidlertid så beskedent, at blot et sparet plejehjemsophold i ét år vil få regnskabet til at balancere.

Hvad er det så, der modvirker de forebyggende initiativer? En af årsagerne hertil er, at der for de undersøgte forsøgsprojekters vedkommende er tale om ekstra udgifter for primærkommuner, mens den overvejende gevinst falder hos amtskommunerne (typisk i form af færre hospitalsindlæggelser og/eller kortere indlæggelsesperioder). – Det betyder med den økonomiske fordeling, der i dag eksisterer mellem primær- og amtskommuner, at et væsentligt økonomisk incitament til at indføre forskellige former for forebyggende arbejde i primærkommunerne forsvinder.

Det kan konkluderes, at hovedparten af den opsøgende indsats over for ældregruppen i de undersøgte forsøgsprojekter fungerede som en indsats, der var adskilt fra det administrative arbejde. Udgiften til opsøgende indsats i forhold til gamle mennesker kan administrativt adskilles fra udløsningen af andre ydelser ved at følge de organisatoriske og arbejdsmetodiske fremgangsmåder, som adskillige forsøgsprojekter har afprøvet. Adskillelsen beror således altovervejende på, hvorledes indsatsen organiseres.

Socialt projektarbejde

Vi vil her bl.a. henvise til de arbejdsmetoder, resultater og barrierer, som er beskrevet i »Forsøg på tværs – en sammenligning af erfaringer og resultater fra tre tværgående analyser«. Da AKF's undersøgelse »Forsøgsstrategi – Samfundsmæssige konsekvenser og fremtidsperspektiver« netop belyser og diskuterer forsøgs- og udviklingsarbejdets videreførelses- og forankringsituation, håber vi på, at de seneste forskningsresultater inden for denne problemstilling kan medinddrages i de videre overvejelser i Folketingets Socialudvalg. Hvis Folketingets Socialudvalg ønsker flere oplysninger, vil vi gerne bistå hermed.